

Ἡ Ἱωνικὴ Ἐπανάστασις

Πῶς προεκλήθη καὶ ποίαν τροπὴν ἔλαβε Ἡλ. 101 ΑΒ.
1486/1439

Μετά τὴν ἀνακοπήσαν σκυθικὴν ἐκστράτειαν, τῆς ὁποίας ἐγνώρισαν ὅσες δραματικές φάσεις εἰς τὸ προηγουμένον, ὁ Δαρεῖος, ἀποχωρῶν εἰς Ἀσίαν, ἀφῆκεν εἰς τὴν Εὐρώπῃ ἰσχυρὰν Περσικὴν δύναμιν ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Μεγαβάτον, ἐπὶ σκοπῇ νὰ συμπληρώσῃ τὴν κατακτῆσιν τῆς Θράκης.

Ἡρωικὴν ἀντίστασιν ἀντίστην, ἡ ἐπὶ τῆς Προποντίδος Πέριπος, τῆς ὁποίας διώξις ἐσημάνεν ὀριστικὴν ἐγκατάστασιν τὸν Περσῶν ἀπὸ τῆς παρὰ τῆς Θράκης καὶ μέρους τοῦ Στρυμόνος, ὅπου ὅλα τὰ Ἑλληνικά φύλα προσέφερον ἡγὴν καὶ ὅμοις εἰς τὸν Πέρσῃ βασιλεῖα, ἀναγνωρίζοντα οὕτω τὴν κυριαρχίαν του.

Φυσικῇ, ἡ Περσικὴ ἐπέκτασις δὲν ἦτο δυνατόν νὰ σταματήσῃ ἐπὶ αὐτοῦ. Ὁ Μεγαβάτης, διαβάς τὸν Στρυμόνα, υπέταξε τοὺς Παιῖνας, τοὺς δὲ Μακεδόνας, τοὺς ὑπὸ τὸν βασιλεῖα Ἀμόνταν, κατέστησε φόρου ὑποτελείς. Καὶ τότε ἐγένετο μία ὁμαδικὴ μεταποικισμὸς πληθυσμοῦ. Κατὰ προσωπικὴν διαταγὴν τοῦ Δαρείου, μέγα πλῆθος Παιῖνων μετεφέρθησαν εἰς Ἀσίαν καὶ ἐγκατεστάθησαν εἰς Φρυγίαν. Ἡ μεταποικισμὸς πληθυσμὸν ἀπέτελε ἀνεκὰθεν βάσιν τῆς διοικητικῆς πολιτικῆς τῶν Ἀνατολικῶν κρατῶν.

Ἀργότερον, ἄλλος Πέρσης στρατηγὸς υπέταξε τὴν ἡμῶν καὶ τὴν Ἱμερόν. Ὅταν κατελήφθησαν καὶ τὰ δύο στρατηγικὰ σημεῖα, οἱ Πέρσαι εὐρίσκοντο πλέον εἰς τὰ πρόθρονα τῆς Ἑλλάδος. Ἐκεῖνο διώξις ποὺ κατέστησε ἀκόμη περισσότερον ἐμφανὴ τὰ σχέδια τῶν Περσῶν περὶ κατακτητικῆς τῆς Ἑλλάδος ἦτο ἡ αὐτόχημα προδοτικὴ στάσις τοῦ Ἰππίου. Αὐτός, κατὰ τὸ 506 π. Χ., ἀφ' οὗ ἀπέμεινε ἐντελὲς ἡ ἀναλὺσις τὴν ἀρχὴν τῶν Ἀθηνῶν διὰ τῆς βοήθειας τῶν Σπαρτιωτῶν, ἀπετάθη εἰς τὸν ἀδελφὸν τοῦ Δαρείου Ἀρταφέρνην, σατράπην τῶν Σάρδεων, καὶ ἐξήτησε τὴν βοήθειάν του περὶ καταλήψιν τῶν Ἀθηνῶν, ὁποῦ καὶ νὰ ὑποτάξῃ τοὺς Ἀθηναίους ὑπὸ τὸν Μέγα βασιλεῖα.

Εὐθὺς ἀμέσως, ἐν τούτοις, συνέβη κάτι πολὺ τραγικώτερον ἀπὸ καὶ θλιβερότερον. Οἱ ἴδιοι Ἀθηναῖοι ἐστειλαν πρέσβεις πρὸς τὸν Ἀρταφέρνην καὶ ἐξήτησαν τὴν βοήθειάν του ἐναντίον... τῶν Σπαρτιωτῶν. Ὁ Ἀρταφέρνης εἶχε ἤδη τὴν εὐκαιρίαν νὰ εἰσβάλῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀλλ' ἔκρινε σκοπιμώτερον νὰ χειρισθῇ μὲν περισσότερον διπλωματικώτερον τὸ ζήτημα, ὥστε ἀποδοῦν τοὺς περισπωμένους μετὰ τὴν διεδούσιν εἰς τὴν Ἀττικὴν. Ἀπέμεινε λοιπὸν τοὺς Ἀθηναίους πρέσβεις λέγων εἰς αὐτοὺς ὅτι ὁ μόνος τρόπος ἐξασφαλισμῶς τῶν ἦτο νὰ ἐπαναφέρουν τὸν Ἰππίαν.

Ὁ Ἀρταφέρνης ἐπαίειν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἐπὶ δύο ἀδεχομένους. Ἡ οἱ Ἀθηναῖοι θὰ ἐπανέφερον τὸν Ἰππίαν, ὅποτε ἡ Περσικὴ διεδούσις θὰ ἐπαραγωγιστοῦτο αὐτομάτως καὶ ἀκόπως, ἡ θὰ ἠρῶντο νὰ συμμορφωθῶν πρὸς τὰς συμβουλὰς του, ὅποτε ἡ... μερίμνη τοῦ ὑπὲρ τῆς ἀσφαλείας τῶν Ἀθηνῶν θὰ ἐδικαιοῖτο ἀμέσως

ἐπέμβαιον τῶν Περσικῶν στρατευμάτων. Οἱ Ἀθηναῖοι ἀπερρίψαν τὴν συμβουλὴν.

Ὁ Ἀρταφέρνης ἠναγκάσθη, ἐν τούτοις, νὰ ἀναβάλῃ προσωρινῶς τοὺς ἀπὸ τὰ σχέδιά του, λόγω παρεμβλήθησαν ἐν τῷ μεταβῶν γεγονότων. Μετὰ τὴν κατάληψιν τῆς Προποντίδος καὶ τὸν νῆσον τοῦ βορείου Αἰγαίου, οἱ Πέρσαι κατεῖχον σπουδαία στρατηγικὰ σημεῖα, τὰ ὁποῖα ἤρχισαν ἤδη νὰ χρησιμοποιοῦν ὡς ὀρμητῆρια. Ἡ μεταστrophὴ τῆς κατακτητικῆς Περσικῆς πολιτικῆς, ἡ ὁποία ἐγκατέλειπε πρὸς τὸ παρὸν τὰς πρὸς Ἀνατολὰς ἐλπίδας τῆς καὶ ἡνέρις τὴν Δύσιν, ἀπέτελε σαφὲς μαρτυρικὸν περὶ τοῦ ὅτι οὐτε οἱ σατράπαι οὐτε ὁ Μέγας βασιλεὺς ἐμελλαν νὰ περιορισθῶν εἰς τὰς μέχρι τὸν ἦδη κατεχομένους φιλοδοξίας των.

Εἰς τὴν πλουσίαν Νάξον, ὁ ἄλλος ἐξεδίωξε τοὺς ἀριστοκράτας ἐκ τῆς ἐξουσίας. Αὐτοὶ κατέφυγον εἰς τὴν Μίλητον, μὲν σημαντικὸν ἀριθμὸν παρῶν, καὶ ἕνα μέρος τοῦ στόλου τῶν Ναξίων καὶ 8.000 περίπου ὀπλίτας. Τότε, ὁ μαρδοχὸς τύραννος τῆς Μιλήτου Ἀρισταγόρας, συμμὸν ἐβένθη τὴν παράκλησιν τῶν ἀριστοκρατῶν πρὸς κατὰ τὴν τῆς Νάξου, ὅπου τὴν ἐπικυριαχίαν τῶν Περσῶν, ἀλλὰ καὶ μεταδὸς αὐτοπροσώπως πρὸς τὸν Ἀρταφέρνην, παρέστησαν ὡς μοναδικὴν τὴν εὐκαιρίαν τῆς Περσικῆς ἐκπαιδεύσεως, ἐὰν ὁ σατράπης τῶν Σάρδεων τοῦ παρείχε περὶ τὰ ἐκείνην ἡμέραν καὶ τὴν ἐθικὴν τοῦ ὑποσχεθῆναι. Ὁ Ἀρταφέρνης ἐνέφερεν διὰ τὰς προτάσεις αὐτάς, ποτὲ μάλλον καθ' ὅσον ὁ Ἀρισταγόρας, ἐπύλχανε γαυροῦς τοῦ Ἰστιαίου, ἐγκαθερίκτου, ὡς εἰδόμεν. Ἀλλὰ τοῦτοχρονὸς καὶ αὐλικὸς. Ἐπὶ τὸν ὅτι, πλὴν τῆς Νάξου, θὰ ἦντο νὰ περιλάβῃ εἰς τὴν σατραπείαν του καὶ ἄλλας νήσους, πιθανῶς δὲ καὶ τὴν μεγάλην Εὐβοίαν, τῆς ὁποίας ἡ ἐπικρατοῦς θέσις ἐσημάνε τὴν ἀπάρχην

τῆς καθυποτάξεως τῶν Ἀθηνῶν καὶ ὅτι οὕτω ἐξηφοῦν τὴν ἐπὶ τὴν τῶν Ἰστιαίου, τοῦ ἐπικινδύνου κατὰ τὰ ἄλλα συμβούλου τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Δαρείου, ὁ Ἀρταφέρνης ἀνεφῆρθε ἀμέσως εἰς τὰ Σούδα, καὶ ἐξέθεσε τὰ σχέδιά του. Ἡ Περσικὴ αὐλή, ἀντὶ τῶν ζητηθέντων ἐκατὸν πλοίων, διέταξε νὰ διανεσθῶσι τὰ διπλάσια. Οὕτω, κατὰ τὴν ἀνοίξιν τοῦ 499 π. Χ. ἐξέπλευσεν ὁ στόλος ἐκ 200 πλοίων ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Πέρσου ναυάρχου Μεγαβάτου, ἀλλὰ καὶ τοῦ Ἀρισταγόρας, διὰ λόγους ἠθικῆς ἐπιτροπῆς, καὶ εἰὰ νὰ μὴ ἐταρῶσιν οἱ Ἑλλήνες τὴν ἐκστράτειαν ἐκ καθαρῶς Περσικῆς, ὅπως καὶ ἦτο, ἄλλως τε.

Ἡ Περσικὴ Αὐλὴ ἀφῆκεν ἐξεπικτεθεσάσθαι τὸν καθορισμὸν τῆς ἐξουσίας τῶν ἑξῶς ἀρχηγῶν. Ἐξ αὐτοῦ δὲ προέκυψε ἑνωσμοὶς κατὰ τὸν πλοῦν. Καρὰ πρὶν ἡ ἐμπροτέρως τοῦ Ἀρισταγόρας, ὁ Μεγαβάτης δὲν ἦντο καὶ δὲν ἦθελε νὰ ριψοκινδυνεύσῃ τὸν θάνατόν του εἰς περιπτώσιν ἥττης ἡ καὶ νὰ ἡμῶς ἐναντὶ τῆς Αὐλῆς εἰς περιπτώσιν νίκης. Διὰ νὰ ἐκδικηθῇ λοιπὸν τὸν Ἀρισταγόρας, ἐνώρρισε κρυφίως εἰς τοὺς Ναξίους τὰ Περσικὰ σχέδια. Οἱ Νάξιοι δὲν κατελήσθησαν οὕτως ἐξ ἀποροῦ. Ἐπεσκοῦσαν ἐν τάχει τὰ τελεῖν των καὶ ἐφραζόν τὸν λῆμψιν των, ἐξαναγκάσαντες διὰ τὸν τρόπον αὐτοῦ τοὺς Ἰωνας καὶ Πέρσας νὰ προδοῦν εἰς πολιορκίαν τῆς πόλεως των. Ἡ πολιορκία παρατεθῆναι ἐπὶ τριήμιν, καὶ οἱ Νάξιοι ἐλογον τὴν ἀντοχὴν νὰ τὴν παρατελοῖσαν ἀκόμη ἐπὶ μακρόν. Ἐξητλήθησαν διὸς τὰ ἐπιτήδεια τῶν Περσῶν, οἵτινες, μετὰ τετράμηνον, ἠναγκάσθησαν νὰ λύσουν τὴν πολιορκίαν.

Συμφωνῶν πρὸς τὰ σχέδια καὶ τὰς μηχανορραφίας τοῦ Μεγαβάτου, ἡ κατασχὴν τῆς ἀποτυχίας ἐκίνησε ἐπέπεσον ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ Ἀρισταγόρου, πολὺ περισσότερον καθ' ὅσον

